

## Sluttrapport etter studie utveksling på FH-Joanneum i Graz, Østerrike:

### GLOBAL BUSINESS PROGRAM Høst semester 2003

Graz er en intim og vakker by, og er med sine 250 000 innbyggere Østerrikes andre største by. Den er hovedstad i Steiermark provinsen, en av de 9 fylkene i landet. Byen ligger ca 20 mil sør for Wien, ca to timer med tog.

Skolen ble startet i 1995 og bygningen er fra samme år. Den har alle nødvendige fasiliteter, og data sal, klasserom og kantine er av høy standard.

Undervisningsformen er forelesninger fra 9 til 12.30 hver dag, men med mye variasjon og fleksibilitet. Det er lagt opp til mye toveis kommunikasjon i forelesningene, og det er mye gruppearbeid og fremføringer. Undervisningen er modulbasert. Dette betyr at hvert fag består av 2 ukers forelesning. Dette skjer fortløpende og man har bare et fag hver uke. Slik så semesterplanen vår ut:

| Week No. | Dates                        | Global Business Program Modules                                | German Classes             |
|----------|------------------------------|----------------------------------------------------------------|----------------------------|
| 1        | Sep. 22nd – Sep. 29th , 2003 | Orientation Week                                               | Beginners German Intensive |
| 2        | Sep. 29th – Oct. 3rd, 2003   | Managing the Multinational Enterprise (1)                      |                            |
| 3        | Oct. 6th – Oct. 10th, 2003   | European Business Environment (1)                              |                            |
| 4        | Oct. 13th – Oct. 17th, 2003  | Work and Coaching Week                                         |                            |
| 5        | Oct. 20th – Oct. 24th, 2003  | Key Dimensions of International Human Resources Management (1) |                            |
| 6        | Oct. 27th – Oct. 31st, 2003  | Cross-cultural Organizational Behaviour and Management         |                            |
| 7        | Nov. 3rd – Nov. 7th, 2003    | Managing the Multinational Enterprise (2)                      |                            |
| 8        | Nov. 10th – Nov. 14th, 2003  | European Business Environment (2)                              |                            |
| 9        | Nov. 17th – Nov. 21st, 2003  | International Marketing and Market Entry (1)                   |                            |
| 10       | Nov. 24th – Nov. 28th, 2003  | Cross-cultural Organizational Behaviour and Management (2)     |                            |
| 11       | Dec. 1st – Dec. 5th, 2003    | Work and Coaching Week                                         |                            |
| 12       | Dec. 9th – Dec. 12th, 2003   | International Marketing and Market Entry (2)                   |                            |
| 13       | Dec. 15th – Dec. 19th, 2003  | Key Dimensions of International Human Resources Management (2) |                            |
| 14       | Jan. 12th – Jan. 16th, 2004  | International Entrepreneurship (1)                             |                            |
| 15       | Jan. 18th – Jan. 22nd, 2004  | International Entrepreneurship (2)                             |                            |

Beginners German (weekly)  
Intermediate German (weekly)

Hvert fag er 5 ECTS, dette betyr at en må ta 6 fag for å få fullt semester. Tyskkurset som går på siden av alle fagene med 2 timer hver uke teller også 5 ECTS så det er mulig å droppe et fag. Selv droppet vi det etter nyttår slik at vi var ferdige til jul.

Tyskkurset er delt inn i "beginner og intermediate level" og er 2 timer pr uke. Beginner kurset avsluttes med en skriftlig prøve og intermediate kurset avsluttes med en kort presentasjon og skriftlig prøve. På grunn av at det bare var 2 grupper var det mange som følte de ikke passet inn kunnskapsmessig og ville f. eks ha høyere nivå enn intermediate. Det ble sagt at det vil bli sånn siden de får flere studenter de neste semestrene.

Semesteret begynner med "Orientation week". I løpet av denne uken ble vi skyssset rundt i Graz og deler av Steiermark. Vi fikk et innblikk i kulturen og ble i tillegg kjent med hverandre. Det ble også holdt forelesninger på skolen om kulturforskjeller og andre relevante tema. Og selvfølgelig besto denne uken av mange gode fester. I løpet av semesteret er det to uker med "work and coaching week". Dette er friuker satt av til å jobbe med prosjekter eller lese pensum, men egnet seg også ypperlig til å reise rundt i Europa.

Evalueringsformen er tallkarakterer fra 1-5. Man trenger 51% for å stå og 5 er stryk. Hvert fag kan evalueres forskjellig, alt er avhengig av professoren men dette var den vanligste formen:

- 30 % første eksamen
- 30 % andre eksamen
- 30 % gruppeprosjekt
- 10 % aktivitet i timene

Siden hvert fag var 2 uker var det vanlig at det var to eksamener. En hver fredag, hver med pensum som var gjennomgått de gjeldende ukene. Dette var forskjellig fra fag til fag, i et fag bare en eksamen, og et annet bare prosjektarbeid og innleveringer.

Servicen vi fikk fra skolens kontaktpersoner var helt overveldende. Det var satt opp en egen gruppe som skulle ta seg av de internasjonale studentene. Dette bestod av 2 ansatte og en student ved skolen, samt mange "buddies" fra "international management" linjen. De var med på å bistå med alt man måtte ønske, og var flink til å organisere sammenkomster og fester for skolen/klassen.

Språket i Østerrike er tysk, men de fleste Østerrikere har en litt annerledes dialekt enn hva man har i Tyskland. Den kan av og til være vanskelig å forstå, spesielt når man ikke er helt stå i tysk og de snakker fort. Dialekten varierer fra fylke til fylke (Bundesland) og noen er vanskeligere å forstå enn andre. Det er stort sett de eldre som har den mest utpregede dialekten, og det gikk som regel greit å forstå de som er litt yngre så lenge de tar det litt med ro når de prater.

De fleste østerrikske som er av den yngre generasjon, prater greit engelsk selv om de varierer veldig på nivå. Men det er ikke noe problem å klare seg kun på engelsk i Graz. Selv syntes vi det ble litt for mye engelsk, i og med at alle fag ble undervist på engelsk på FH Joanneum, og de østerrikske som var på samme avdeling som oss, gjerne ville snakke engelsk med oss i stedet for tysk. (Og vi ville gjerne lære mer tysk.)

Den østerrikske kulturen minner litt om norsk kultur, og tror ikke noen av oss som var fra nordiske land fikk så store kultursjokk. Selv om det selvfølgelig er ting som er annerledes, er det mye vi kunne sammenlikne og kjenne oss igjen i fra vår egen

kultur. Vi syntes de østerrikske var litt vanskelige å bli godt kjent med, så kulturen der er kanskje føles litt lukket til og begynne med. Og dermed er det også vanskelig å få skikkelig innblikk i den østerrikske kulturen.

På typisk østerrikske spisesteder, er servicen og kundeservicen ganske lav, og vi syntes ofte den rett og slett var dårlig. Men det gjelder selvfølgelig ikke overalt, vi fant flere steder hvor det var veldig god service.

Generelt så er de østerrikske vennlige og hjelpsomme hvis man spør om hjelp, men kan kanskje ved første inntrykk virke avvisende og lite hjelpsomme.

Som norsk student i Graz, hadde vi ganske god økonomi i forhold til i Norge.

Levekostnadene er generelt lavere enn i Norge. Å bo på hybel er billigere enn her hjemme, selv om det kunne variere en god del fra sted til sted. Men de fleste av oss, bodde ganske billig i forhold til Norge. Det er ganske billig å spise ute, så lenge man ikke går på de fineste restaurantene i Graz. Men det er mange plasser som har lave priser, og godt utvalg i spisesteder. I tillegg er det mat i butikkene billigere også.

Alkohol prisene er vel det vi bet oss mest merke i at var godt å vel over halv pris fra her hjemme, og Graz har et stort utvalg av puber og barer for enhver smak.

Offentlig transport er også ganske rimelig, for et månedskort kostet det ca 225 kr.

Så vi kunne med andre ord leve et godt student liv i Graz!

Det er mye forskjellig standard på hyblene og dette var ikke alltid reflektert i prisen. Mange fra de skandinaviske landene opplevde å få dårlige leiligheter til høy pris. Det virket som om man viste om at det normalt er dyrere å bo så de skrudde opp prisene. Det kan være viktig å undersøke nærmere hva man får når man mottar tilbudet fra boligsentralen i Graz. Dette gjelder også for studenthjem. Prisene ligger normalt mellom 200- 300 Euro i måneden. Mange skandinaver betalte 300 Euro for noe relativt dårlig, mens andre, og spesielt de lokale, betalte rundt 200 Euro for fine hybler midt i sentrum.

Dette er helt klart noe vi kan anbefale. Språkmessig vil man ha fordeler ved å forbedre både engelsk og tysk. Skolen er seriøs og anerkjent. Den har tilgang på mange gode professorer fra hjemlandet og også fra USA.

Den kanskje største lærdommen er at man havner i et internasjonalt miljø. Dette er en studiepakke for internasjonale studenter så her er det mennesker fra hele verden. Man lærer enormt mye om forskjellige kulturer og mennesker. Og skolemessig lærer man på en annen måte gjennom det modulbaserte systemet.

Dersom man ønsker å lære seg tysk i løpet av semester, vil vi anbefale å ta tysk kurs på forhånd. Spesielt hvis det er lenge siden man tidligere studerte tysk, kan det være en fordel å friske opp kunnskapene litt. På FH Joanneum tilbyes det også som tidligere nevnt tysk kurs, men dette er kun 2 timer i uka, og det er klart en fordel å ha litt forkunnskaper i tysk for å forbedre sine tyskkunnskaper. I Østerrike er det flere muligheter for å ta intensive tysk kurs, som man kan melde seg på og gå på f. eks en måned for semesteret starter. Lånekassen gir språkstipend på 15000 kr til dekking av kursavgift og delvis opphold av språkkurs på minimum 4 uker. Så dersom man har mulighet, er det en spennende mulighet å tilbringe en måned på språkkurs for semesteret starter.

Alt i alt, hadde vi et veldig bra semester i Graz og på FH – Joanneum!